

EUROPEES PARLEMENT

1999

2004

Zittingsdocument

30 januari 2004

DEFINITIEVE VERSIE
A5-0041/2004

VERSLAG

inzake de vooruitzichten voor de onderlinge aanpassing van het burgerlijk
procesrecht in de Europese Unie
(COM(2002) 746 – COM(2002) 654 – C5-0201/2003 – 2003/2087(INI))

Commissie juridische zaken en interne markt

Rapporteur: Giuseppe GarganiPR_INI_art47

INHOUD

Blz.

PROCEDUREVERLOOP	3
ONTWERPRESOLUTIE VAN HET EUROPEES PARLEMENT	4
TOELICHTING	10

PROCEDUREVERLOOP

Bij schrijven van 20 december 2002 diende de Commissie haar Groenboek betreffende de vooruitzichten voor de onderlinge aanpassing van het burgerlijk procesrecht in de Europese Unie (COM(2002) 746) bij het Parlement in en bij schrijven van 14 januari 2003 het aanvullende document COM(2002) 654 ter kennisgeving aan de Commissie juridische zaken en interne markt en de Commissie vrijheden en rechten van de burger, justitie en binnenlandse zaken.

Op 15 mei 2003 deelde de Voorzitter van het Parlement mede dat de Commissie juridische zaken en interne markt toestemming was verleend tot opstelling van een initiatiefverslag, overeenkomstig artikel 47, lid 2 en artikel 163 van het Reglement en dat de Commissie vrijheden en rechten van de burger, justitie en binnenlandse zaken was aangewezen als medeadviserende commissie.

De Commissie juridische zaken en interne markt benoemde op haar vergadering van 20 februari 2003 Giuseppe Gargani tot rapporteur.

Zij behandelde het ontwerpverslag op haar vergaderingen van 17 november 2003 en 26 en 27 januari 2004.

Op laatstgenoemde vergadering hechtte zij met 19 stemmen voor bij 2 onthoudingen haar goedkeuring aan de ontwerpresolutie.

Bij de stemming waren aanwezig: Giuseppe Gargani (voorzitter en rapporteur), Willi Rothley, Ioannis Koukiadis en Bill Miller (ondervoorzitters), Uma Aaltonen, Marie-Françoise Garaud, Evelyne Gebhardt, José María Gil-Robles Gil-Delgado, Lord Inglewood, Kurt Lechner, Klaus-Heiner Lehne, Sir Neil MacCormick, Toine Manders, Hans-Peter Mayer (verving Malcolm Harbour), Arlene McCarthy, Manuel Medina Ortega, Angelika Niebler, Anne-Marie Schaffner, Francesco Enrico Speroni (verving Alexandre Varaut), Diana Wallis en Joachim Wuermeling.

De Commissie vrijheden en rechten van de burger, justitie en binnenlandse zaken heeft op 9 juli 2003 besloten geen advies uit te brengen.

Het verslag werd ingediend op 30 januari 2004.

ONTWERPRESOLUTIE VAN HET EUROPEES PARLEMENT

inzake de vooruitzichten voor de onderlinge aanpassing van het burgerlijk procesrecht in de Europese Unie (COM(2002) 746 – COM(2002) 654 – C5-0201/2003 – 2003/2087(INI))

Het Europees Parlement,

- gezien het Groenboek betreffende een Europese procedure inzake betalingsbevelen en maatregelen ter vereenvoudiging en bespoediging van de procesvoering over geringe vorderingen (COM(2002) 746),
 - gezien het Groenboek over de omzetting van het Verdrag van Rome van 1980 inzake het recht dat van toepassing is op verbintenissen uit overeenkomst in een communautair instrument, alsmede over de modernisering ervan (COM(2002) 654),
 - gelet op de artikelen 61, letter c) en 65 van het EG-Verdrag,
 - gelet op het actieplan van Wenen van de Raad en van de Commissie, door de Raad goedgekeurd in 1998¹,
 - gelet op de conclusies van het voorzitterschap van de Europese Raad van Tampere van 16 oktober 1999, in het bijzonder de punten 38-39,
 - gelet op verordening (EG) nr. 743/2002 van de Raad van 25 april 2002² tot vaststelling van een algemeen communautair kader voor activiteiten ter vergemakkelijking van de justitiële samenwerking in burgerlijke zaken,
 - gelet op artikel 47, lid 2 en artikel 163 van zijn Reglement,
 - gezien het verslag van de Commissie juridische zaken en interne markt (A5-0041/2004),
- A. overwegende dat door de intensivering van uitwisseling en verplaatsingen in de interne markt ook geschillen met een grensoverschrijdend karakter toenemen die wegens de kosten en de moeilijkheden vanwege het internationaal karakter voor de Europese burgers en het MKB een ernstige belemmering vormen voor een vrij verkeer van waren, personen, goederen en kapitaal,
- B. overwegende dat de Europese Raad van Tampere heeft gepleit voor een nieuwe proceswetgeving bij grensoverschrijdende zaken, in het bijzonder ten aanzien van de factoren die van nut kunnen zijn voor een soepele samenwerking en een betere toegang tot de wetgeving, bijvoorbeeld maatregelen vooraf, verzameling van bewijzen, betalingsvorderingen en termijnen,

¹ PB C 19 van 23.1.1999, blz. 1, punten 39 en 40.

² PB L 115 van 1.5.2002.

- C. overwegende dat de regels van het internationaal privaatrecht het bij grensoverschrijdende vorderingen mogelijk moeten maken om met voldoende duidelijkheid de nationale rechterlijke bevoegdheid en het toepasselijke recht vast te stellen, en tevens de wederzijdse erkenning en/of tenuitvoerlegging van de door de verschillende nationale rechters genomen beslissingen te waarborgen,
- D. overwegende dat in het Verdrag van Brussel van 1968¹ een hele reeks regels is vastgesteld om de betreffende nationale jurisdictie te bepalen bij internationale geschillen en overwegende dat het Verdrag van Rome van 1980 de internationale regels voor het privaatrecht van de lidstaten zijn geharmoniseerd ten aanzien van contractuele verplichtingen door buitencontractuele verplichtingen te verwijzen naar een toekomstig instrument²,
- E. overwegende dat verordening Brussel I, het Verdrag van Rome, getransformeerd in een communautair instrument en gedeeltelijk vernieuwd, en het toekomstige instrument Rome II, doordat zij elkaar aanvullen, een aanzienlijke stap voorwaarts betekenen om de rechtszekerheid te waarborgen bij grensoverschrijdende zaken,
- F. overwegende dat de "communautarisering" van het Verdrag van Rome een uniforme interpretatie mogelijk zou maken door het Hof van Justitie en dat met het oog op de uitbreiding van de Unie geen vertraging door ratificeringsprocedures zou optreden in de inwerkingtreding van de uniforme collisieregels van wetten in de kandidaat-lidstaten,
- G. overwegende dat in sommige sectoren van het burgerlijk procesrecht harmonisering van de regels een betere en meer uniforme toegang mogelijk zou maken tot de rechtsgang doordat de intermediaire bepalingen (*exequatur*) die nu nog worden vereist, overbodig zouden worden,
- H. overwegende dat een snelle aflossing van leningen en de arbitrage van geschillen over geringe vorderingen een absolute noodzaak zijn voor de economische en commerciële uitwisseling en een voortdurende bron van zorg zijn voor alle economische sectoren die belang hebben bij een goed functioneren van de interne markt,
- I. overwegende dat, ter uitvoering van de conclusies van de Europese Raad van Tampere, in het programma van maatregelen inzake de tenuitvoerlegging van het beginsel van de wederzijdse erkenning van de beslissingen in burgerlijke en handelszaken wordt voorgesteld gemeenschappelijke Europese regels vast te leggen om de snelle en doeltreffende inning van niet-betwiste vorderingen mogelijk te maken en om de beslechting van transnationale geschillen over geringe vorderingen te bespoedigen,
- J. overwegende dat harmonisering van het burgerlijk procesrecht in de Europese Unie niet los kan worden gezien van de uniformiteit van het systeem van kennisgeving en mededeling in de lidstaten voor rechterlijke en buitenrechterlijke wetten,

Ten aanzien van het Groenboek over de omzetting van het Verdrag van Rome van 1980

¹ Vervangen door verordening (EG) nr. 44/2001 van de Raad van 22 december 2000 die sedert 1 maart 2002 van kracht is over de rechterlijke bevoegdheid, erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken, welke in de plaats komt van het Verdrag van Brussel van 1968, waarvan de geconsolideerde versie gepubliceerd is in PB C 27 van 26.1.1998, blz. 1-18. Het Verdrag van Brussel uit 1968 blijft evenwel nog van kracht voor de betrekkingen tussen Denemarken en de andere lidstaten.

² Het instrument "Rome II" dat thans gestalte heeft gekregen in het voorstel voor een verordening betreffende het recht dat van toepassing is op niet-contractuele verbintenissen ("Rome II").

inzake het recht dat van toepassing is op verbintenissen uit overeenkomst in een communautair instrument, alsmede over de modernisering ervan (COM(2002) 654):

1. is voorstander van het initiatief van de Commissie;
2. verzoekt de Commissie iets te doen aan de buitensporige verbrokkeling van de verschillende horizontale en sectoriële instrumenten voor de regels die van toepassing zijn op verbintenissen door deze te bundelen in één enkele wetstekst;
3. verzoekt de Commissie te evalueren of het wenselijk is in de toekomst te komen tot een codificatie van alle communautaire instrumenten die de regels bepalen van het internationale privaatrecht: verordening Brussel I, het Verdrag van Rome en het toekomstige instrument Rome II;
4. verzoekt de Commissie rekening te houden met de volgende punten:
 - a) de goedkeuring van een verordening voor te stellen,
 - b) in het geval dat de keuze van de betrokken partijen valt op de wet van een derde staat moeten er garanties zijn voor toepassing van de bepalingen van het Gemeenschapsrecht als alle elementen bij een verbintenis of althans de belangrijkste gevestigd zijn op het grondgebied van de Unie,
 - c) de toepassing van internationale overeenkomsten waarbij een lidstaat partij is of wordt, wordt onverlet gelaten,
 - d) de regels zijn ook van toepassing op het verzekeringscontract voor het afdekken van op het grondgebied van de lidstaten bestaande risico's,
 - e) wat artikel 4 van het Verdrag betreft: de verbintenis wordt geregeld door de wet van het land van gebruikelijke vestiging of waar het centraal bestuur gevestigd is als het gaat om een vereniging of rechtspersoon, van de partij die de kenmerkende dienst moet leveren; subsidiair in het geval waarin de kenmerkende dienstverlening niet kan worden vastgesteld, wordt de verbintenis geregeld door de wet van het land waarmee de verbintenis de nauwste banden vertoont,
 - f) in het geval dat een verbintenis is aangegaan door de consumenten zijn de criteria van toepassing uit de artikelen 3 en 4 van het Verdrag onverminderd de bescherming die aan de consument wordt geboden door de dwingende wetsbepalingen van het land waar de consument zijn gebruikelijke woonplaats heeft op het moment dat de verbintenis is aangegaan, mits dit land niet onbekend is aan de andere partij doordat de consument hem hierover in het ongewisse heeft gelaten,
 - g) het is wenselijk dat het nieuwe communautaire instrument nauwkeurig de reikwijdte aangeeft van het begrip "dwingende bepalingen" in het licht van de jurisprudentie van het Hof van Justitie,

- h) in de individuele arbeidscontracten moet het Verdrag van Rome (art. 6) worden gecoördineerd met de richtlijn betreffende de terbeschikkingstelling van werknemers 1996/71/EG¹ opdat toepassing verzekerd is van de dwingende bepalingen van de wet van het land waar de terbeschikkingstelling plaatsvindt. De terbeschikkingstelling van werknemers in een ander land moet voor een beperkte periode gelden al naargelang van de duur en de aard van de verrichting; het voortduren van de terbeschikkingstelling kan niet worden uitgesloten in geval van een nieuw arbeidscontract dat in het ontvangende land is gesloten met een werkgever (bijvoorbeeld een bedrijf) die deel uitmaakt van het concern waartoe ook de vorige werkgever behoorde,
- i) ten aanzien van de op de vorm van de verbintenis toe te passen wet in het geval van e-commerce wordt, wanneer het niet mogelijk is vast te stellen op welke plaats de partijen hun wens hebben uitgedrukt, verwezen naar de wet van de gebruikelijke woonplaats van de partij die de verrichting koopt of ontvangt,
- j) bij het preciseren van het toepasselijke recht in het geval van de inroepbaarheid van de cessie van de schuldvordering moet worden verwezen naar het recht van de woonplaats van de cedent,
- k) voor de wettelijke schuldvergelijking geldt het recht dat van toepassing is op de schuldvordering waartegen de schuldvergelijking wordt ingeroepen.

Ten aanzien van het Groenboek betreffende een Europese procedure inzake betalingsbevelen en maatregelen ter vereenvoudiging en bespoediging van de procesvoering over geringe vorderingen (COM(2002) 746):

- 5. is voorstander van het initiatief van de Commissie;
- 6. verzoekt de Commissie rekening te houden met de volgende punten:
 - a) de goedkeuring van een verordening voor te stellen waarvan de toepassing beperkt blijft tot grensoverschrijdende zaken,
 - b) de lidstaten kunnen de toepassing van de Europese speciale procedures uitbreiden tot hun eigen nationale wetgeving ter aanvulling op of als alternatief voor de in de lidstaten bestaande gewone procedures,
 - c) betalingsbevelen moeten beperkt blijven tot financiële verplichtingen die uit een contractuele en niet-contractuele bron voortvloeien zonder dat een strafmaat wordt bepaald,
 - d) de betalingsbevelprocedure kan zich voltrekken in één enkele fase, bestaande uit een summiere evaluatie van de zaak op basis van een bewijslast die is opgesteld door een persoon die als rechter kan optreden; de lidstaten die een procedure in twee fasen kennen, mogen deze handhaven;
 - e) de gedaagde tegen wie het betalingsbevel zich richt, moet worden geïnformeerd over de mogelijkheid om binnen een korte termijn in beroep te gaan; wanneer deze termijn is verstreken, wordt de maatregel definitief en voltrokken,

¹ PB L 18 van 21.1.1997, blz. 1.

- f) het Europees betalingsbevel zal onmiddellijk ten uitvoer worden gebracht in een andere lidstaat zonder dat men de exequaturprocedure kan hanteren, slechts nadat de authenticiteit en de uitvoerbaarheid in de lidstaat van herkomst vooraf is vastgesteld, zoals momenteel is vastgelegd in de Europese executoriale titel voor niet-betwiste schuldvorderingen,
- g) om te waarborgen dat het betalingsbevel uitvoerbaar is op het grondgebied van de Unie kan gezorgd worden voor gemeenschappelijke regels voor de kennisgeving van het bevel waarbij in het bijzonder wordt aangegeven welke zaken en welke beperkingen gesteld zijn aan een vervangende kennisgeving wanneer de kennisgeving die de debiteur ter hand is gesteld, ontbreekt,
- h) de jurisdictionele bevoegdheid, de erkenning en uitvoering van de besluiten in burgerlijke en handelszaken worden vastgesteld op basis van verordening (EG) nr. 44/2001 (Brussel I) die onvoldoende recht blijkt te doen aan de omstandigheden waaronder de vonnissen in de praktijken worden uitgevoerd,
- i) de kennisgeving dient te geschieden door gespecialiseerd personeel dat beschikt over een juridische opleiding en dat in staat is aan de gedaagde alle met de lopende procedure verband houdende uitleg geven,
- j) de procedure voor geschillen met een geringe omvang is niet alleen van toepassing op zaken waarbij het gaat om de betaling van een geldbedrag nadat een grens is vastgesteld voor de waarde van de zaak, maar ook valt te denken aan uitbreiding tot alle andere geschillen waarbij het gaat om economische betrekkingen op het gebied van verbintenissen,
- k) bij de procedure voor geringe vorderingen worden alternatieve methodes toegepast voor arbitrage van geschillen, de bewijsvoering wordt vereenvoudigd en de mogelijkheden om aan te vechten zijn beperkt;

7. verzoekt zijn Voorzitter deze resolutie te doen toekomen aan de Raad en de Commissie.

TOELICHTING

Doordat handelsverkeer en verplaatsing van personen binnen de Europese Unie nog steeds toeneemt, is de kans steeds groter dat burgers of bedrijven betrokken raken bij geschillen met een grensoverschrijdend karakter.

Het gaat om die zaken waarbij de partijen in verschillende lidstaten gevestigd zijn. Die kunnen daarom lastig zijn. Het gevaar bestaat dat onder deze omstandigheden de betrokkenen ervan afzien hun recht te halen wegens de belemmeringen die zij ondervinden bij de rechtsgang in een vreemd land waarvan zij de wetgeving en de procedures niet kennen en ook gezien de kosten die zij gedwongen worden te maken. Bovendien zijn in veel gevallen (b.v. bij geschillen waar het om geringe bedragen gaat) de proceskosten vaak hoger dan het bedrag waar het in feite om gaat.

Dit betekent dat, wanneer deze situatie voortduurt, men moeilijk kan spreken van een echte interne markt waar vrij verkeer van waren, personen, goederen en kapitaal gewaarborgd is. Met andere woorden, voor een echte interne markt is een gemeenschappelijke rechtsruimte noodzakelijk waar particulieren en bedrijven zonder onderscheid en zonder allerlei onkosten toegang hebben tot het rechtsstelsel van elke lidstaat.

Het voornaamste doel van de Europese juridische ruimte is om het rechtsbestek binnen de Unie te vereenvoudigen.

In dit kader passen de twee groenboeken waarover dit initiatief handelt.

In het eerste Groenboek wordt het onderwerp aangesneden van het omzetten in een communautair instrument en vernieuwing van het Verdrag van Rome uit 1980 over contractuele verplichtingen.

Het gaat er dus om in te grijpen op het terrein van het internationaal privaatrecht met als doel enkele cruciale problemen op te lossen bij geschillen waarbij niet alle elementen zich laten vangen in één juridische staatsregeling: wie is de bevoegde nationale rechter? Welke nationale wet is van toepassing? En wat is de effectiviteit en de uitvoering van de vonnissen?

In het verleden verliep de justitiële samenwerking in het burgerlijk recht door harmonisering van de regels van het internationaal privaatrecht van de verschillende lidstaten bij het afsluiten van verdragen tussen de lidstaten overeenkomstig artikel 293 (ex 220) van het EGV. Naast het Verdrag van Rome uit 1980 die bepaald heeft welke wet van toepassing is op contractuele verplichtingen, moeten nog genoemd worden: het Verdrag van Brussel uit 1968 en het Verdrag van Lugano uit 1988 over de justitiële bevoegdheid en de uitvoering van besluiten in burgerlijke en handelszaken.

De omzetting in een communautair instrument van het Verdrag van Rome waar het nu om gaat, sluit aan op wat al gebeurd is met het Verdrag van Brussel die is omgezet in verordening (EG) nr. 44/2001 (Brussel I).

Er bestaat een nauwe complementariteit tussen de twee verdragen: Brussel I formuleert de regels voor de keuze waar een geschil beslecht moet worden en laat ruimte voor zogeheten *forum shopping* ofwel de mogelijkheid voor partijen om aan de rechter van de ene staat de voorkeur te geven boven die uit een andere staat enkel en alleen omdat de wet die daar van toepassing is, gunstiger lijkt voor de zaak; het Verdrag van Rome die de regels bundelt wanneer de wetten van

de lidstaten met elkaar in tegenspraak zijn (in beperkte zin bij verplichting *ex contractu*), staat garant voor een soortgelijke oplossing, los van de nationale rechter tot wie men zich wendt.

Ter aanvulling van dit onderwerp moest er voor de toekomst een communautair instrument komen, genaamd Rome II, dat vervat is in dit voorstel voor een richtlijn voor de wet die van toepassing is op buitencontractuele verplichtingen¹.

Het is duidelijk waarom het nodig is de drie instrumenten te integreren. Het gaat niet slechts om een omzetting in hoog tempo van het Verdrag van Rome in een communautair instrument door goedkeuring van een bijbehorende verordening zodat het rechtscorpus voor internationaal privaatrecht homogeen is ten aanzien van de productiebron maar vervolgens ook kan worden overgegaan tot een echte codificering die stelselmatig de "gecommunautariseerde" bepalingen van Brussel I, Rome I en Rome II bundelt.

Wat de opportuniteit betreft om het Verdrag van Rome om te zetten in een communautair instrument en het wettelijk kader waarbinnen dit moet gebeuren: het antwoord is bevestigend: het lijkt geen twijfel dat men ook in dit geval net als bij het Verdrag van Brussel uit 1968 moet kiezen voor de communautaire verordening.

In dit geval moet worden overgegaan tot harmonisering in zijn totaal van het internationaal privaatrecht waar het gaat om contractuele verplichtingen. Een onmiddellijke toepassing in alle lidstaten valt te prefereren boven de onzekerheid die voortvloeit uit de omzetting van één richtlijn.

Een ander motief ten faveure van de verordening hangt samen met de uitbreiding van de Europese Unie. Vanaf het ogenblik dat het Verdrag van Rome deel uitmaakt van het communautair acquis kan goedkeuring van een verordening ervoor zorgen dat bij de ratificatieprocedures de inwerkingtreding van uniforme regels geen vertraging oploopt wanneer wetten van de kandidaat-landen met elkaar in strijd zijn.

De verordening biedt garanties voor een uniforme interpretatie van de hierin vervatte regels door het Hof van Justitie wanneer het gaat om verschillen in interpretatie tussen de rechters van de verschillende nationale gerechtshoven die zich hebben uitgesproken over de regels van het Verdrag van Rome. Het zou het gemakkelijker maken om bij eventuele wijzigingen de inhoud van het Verdrag te vernieuwen zonder dat men de ingewikkelde procedure van wijziging van de internationale wetgeving moet bewandelen.

Last but not least: de komende uitbreiding van de Unie met landen die een rechtsstelsel kennen dat niet van liberale herkomst is maar al lang economische betrekkingen onderhouden met de landen van de Gemeenschap doet eens te meer de noodzaak gevoelen van een garantiesysteem ter bescherming van de interne markt.

Wanneer wij nu overgaan tot behandeling van de kwesties rond de vernieuwing van de inhoud van het Verdrag van Rome kunnen wij dat puntsgewijs doen.

¹ COM(2003) 427 def..

Onverlet blijft een van de beginselen die de stoot hebben gegeven tot het Verdrag, namelijk de vrijheid van keuze van de partijen voor de wet die op hun contract van toepassing is, kan er een regeling komen volgens welke, in het geval gekozen wordt voor een wet van een derde staat, toch de suprematie verzekerd is van de dwingende bepalingen van het Gemeenschapsrecht zoals bij bescherming van de zwakste partij (werknemers in loondienst, consumenten).

Bovendien moet het toepassingsgebied van de regels van het Verdrag worden uitgebreid tot het verzekeringscontract; er moeten enkele preciseringen worden aangebracht wegens de eis van coördinatie met de bestaande communautaire wetgeving en de regels voor consumenten- en werkcontracten alsook voor het e-commerce-verkeer.

Ook het tweede Groenboek van de Commissie over de instelling van een Europese procedure voor betalingsbevelen en een procedure om vaart te zetten achter geschillen waar het gaat om kleine bedragen, is bedoeld om het kader van een gemeenschappelijke rechtsruimte te consolideren.

Het geval van niet-betwiste leningen of leningen van een klein bedrag die niet over een kam worden geschoren, zijn een voorbeeld van hoe belangrijk het is door te gaan op de weg van justitiële samenwerking.

Voor veel Europese burgers en bedrijven, vooral in het MKB, is het van belang dat leningen snel kunnen worden afgelost, vooral wanneer er grensoverschrijdende factoren in het spel zijn omdat de gedaagde in het buitenland woonachtig is of omdat de uitvoering van het vonnis in het buitenland dient plaats te vinden.

De toegevoegde waarde van deze procedures die een aanvang moeten nemen met de communautaire verordening om dezelfde redenen die wij hebben aangevoerd in verband met het Verdrag van Rome, zou bestaan uit de mogelijkheid dat uitvoering zonder beroep op exequatur kan plaatsvinden op het gehele grondgebied van de Unie zodat allerlei niet-betwiste leningen kunnen worden teruggevorderd en er processen kunnen worden gevoerd waar de crediteuren anders van af zouden zien doordat zij ontmoedigd worden.

Ook moet de verordening de gehele procedure van betalingsbevel vaststellen door aan te geven wanneer de crediteur een verzoek kan indienen over te gaan tot een proces met zekerheid van procedure en, eventueel, de kosten.

Wij moeten even stilstaan bij het Europese betalingsbevel. Allereerst moet worden nagegaan of dit beperkt moet blijven tot grensoverschrijdende zaken dan wel ook toegepast moet worden bij geschillen tussen in een en dezelfde lidstaat gevestigde partijen. Aangezien niet alle lidstaten in hun procesrecht een speciale procedure hiervoor kennen en deze, waar zij wel bestaat, aanzienlijke verschillen laat zien, lijkt het wenselijk, wanneer men geen ongelijkheid in behandeling wil creëren tussen de verschillende categorieën crediteuren (grensoverschrijdende en nationale) om aan de partijen de keus te laten dit instrument ook bij binnenlandse geschillen toe te passen. Het Europese betalingsbevel moet enkel en alleen bestaan uit een geldelijke verplichting opdat de procedure snel kan verlopen.

Wat de bevoegdheid van de rechter betreft, lijkt het niet opportuun om de in de verordening Brussel I aangedragen criteria te wijzigen opdat de coherentie van het stelsel niet wordt verzwakt.

De moeilijkste knoop om te ontwarren is en blijft die van de keuze tussen een of twee modellen waarmee op het ogenblik in de lidstaten wordt geëxperimenteerd. Er bestaan namelijk twee soorten betalingsbevelprocedures: de ene is het model "met bewijs" en de ander het model "zonder bewijs". Beide hebben handzame resultaten opgeleverd, zijn bedoeld als procedurele vereenvoudiging, maar de verschillen bestaan uit het al of niet eisen van een bewijs of een begin van bewijs voor de bestaande lening. Daardoor zijn allerlei differentiaties ontstaan: wanneer een bewijs wordt gevraagd, zelfs in niet nadrukkelijke vorm (b.v. door het leveren van een bewijsstuk van de lening door de crediteur) zijn de evaluatie van de zaak en het besluit in handen van iemand die bekleed is met de kwalificatie van rechter; er zijn garanties voor de gedaagde, de mogelijkheid bestaat om zich te keren tegen een procesgang en er gaat over het algemeen weinig tijd verloren voordat de zaak voor de rechter komt en het *inaudita altera parte* gevelde vonnis wordt uitgevoerd.

In de systemen "zonder bewijs" gaat er minder tijd verloren en vertoont de procedure meer een automatisch karakter (formulieren, microfilm, enz.); het besluit lijkt enkel en alleen een zaak van executie en wordt toevertrouwd aan een juridisch medewerker of aan een kanselier; de gedaagde heeft weinig rechten waar het gaat om aanvechting van het betalingsbevel voordat dit voor de rechter komt.

In dit geval heeft men gemeend te moeten kiezen voor het systeem dat gebaseerd is op de noodzaak van een begin van bewijs ter bescherming van de gedaagde, waarbij de voordelen positief worden ingeschat van het invoeren van een summiere procedure die wel in handen worden gelegd van een echte rechter.

Verordening 44/2001 over erkenning en executie van de besluiten moet zeker worden herzien, omdat de opdracht tot dwangexecutie moet worden geëvalueerd door een andere rechter van de staat die verzocht is om een procedure die zou kunnen voeren tot niet-executie van het besluit. Ter vereenvoudiging van het vrije verkeer van de besluiten kan gedacht worden aan stimulering van het garantiestelsel.

Ook het onderwerp kennisgeving van de wetten is van belang. Niet alle regels zijn namelijk geharmoniseerd, vooral wat het niveau van garanties betreft ten aanzien van de effectiviteit van de kennis van de wet door de bestemming. Er bestaan systemen waar de kennisgeving in een publicatieblad het belangrijkste middel is, er bestaan systemen waar de gedaagde het bevel in handen krijgt en andere waar dit via de post plaatsvindt. Het is duidelijk dat het gevolg dat men wil toekennen aan een betalingsbevel in alle lidstaten de uitvoerbaarheid is meer dan exequaturprocedures. Daarvoor moet in elke lidstaat een identiek niveau van betrouwbaarheid van de kennisgevingsdienst worden gegarandeerd. Algemeen moet gepleit worden voor harmonisering van de regels voor kennisgeving, maar men is van mening dat deze harmonisering op zijn minst moet bestaan voor het Europese betalingsbevel.

Harmonisering van het systeem van kennisgeving van de wetgeving is een probaat middel om een van de belemmeringen weg te nemen voor toegang tot de rechtsgang. In dit verband is een uitgebreid onderzoek gewenst naar de kosten van kennisgeving zodat gestreefd kan worden naar een Europees tarief mede gezien het feit dat het om een publieke dienstverlening gaat en er al te veel ongelijkheid bestaat tussen de regels voor wie met de kennisgeving belast is.

Tot slot: bij de procedure voor het beslechten van geschillen waar het om kleine bedragen gaat, gebaseerd op de noodzaak de gewone procedure te vereenvoudigen, moeten ook alternatieve methoden worden toegepast voor beslechting van geschillen. Er moet paal en perk worden

gesteld aan het overleggen van bewijzen en aan betalingsbevelen. Daarom zijn de overwegingen zo nuttig die hierboven zijn gewijd aan de kennisgeving van wetgeving in verband met afschaffing van het *exequatur*.